

De drietrapsbenadering van
Waterrobuust bouwen

ir. L.A. Valkenburg
ir. M.W. van Dongen

Inhoud

Achtergrond

De drietrapsbenadering:

1. Lagenbenadering
2. Kwetsbaarheden
3. Waterrobuuste maatregelen

Case Rijswijk-Zuid

Achtergrond

Ontwikkeld door kennisplatform Beter
Bouwen Beter Wonen (3BW):

Doel 3BW:

Het creëren van een woonomgeving tegen de laagste directe en indirecte beheerkosten met de hoogste maatschappelijke kwaliteit.

www.bouwrijp.nl

Achtergrond

Consortium betrokken bij de
ontwikkeling van de methode:

Witteveen + Bos

Grontmij

Deltares
Enabling Delta Life

UNESCO-IHE
Institute for Water Education

TU Delft

CUR
BOUW & INFRA

Boek Waterrobuust bouwen

Achtergrond

Klimaatverandering

KNMI:

- meer zachte winters en warme zomers
- meer perioden van zomerse droogte en hitte
- nattere winters en meer neerslagextremen
- minder, maar wel hevigere zomerse buien
- zeespiegel blijft stijgen

Achtergrond

Verstedelijking

1950

2009

Achtergrond

Verstedelijking Deventer

Achtergrond

Gevolgen?

Achtergrond

Definitie Waterrobuust Bouwen:

Ontwikkelen van stedelijk gebied dat opgewassen is tegen overstromingen, wateroverlast en droogte.

Achtergrond

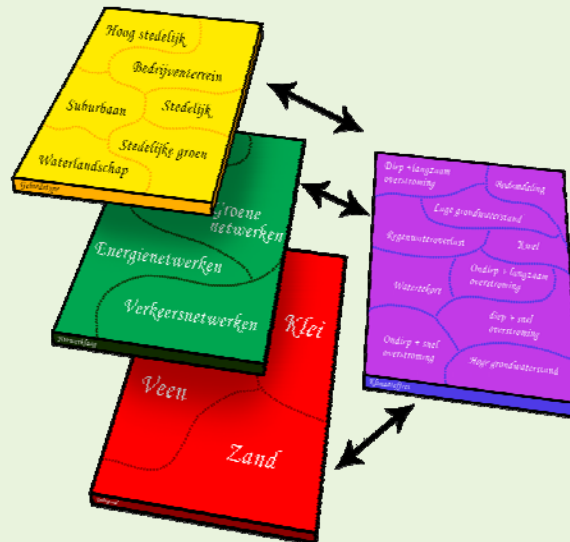
Scope Waterrobuust Bouwen:

- Wateroverlast *en* droogte (+ hitte)
- Nieuwbouw *en* bestaand stedelijk gebied
- Gebouwen *en* openbare ruimte
- Typen wateroverlast ...
- Lagen stedelijk systeem ...
- Vormen van kwetsbaarheid ...
- Techniek, proces, regelgeving ...

De drietrapsbenadering

Lagenbenadering

Kwetsbaarheden

Hoe kwetsbaar is een gebied voor:

- grondwateroverlast
- wateroverlast
- overstromingen
- droogte

Kwetsbaarheden

Kwetsbaarheid van een samenleving of gebied is afhankelijk van:

- structurele capaciteit
- schade-reductie capaciteit
- herstel capaciteit
- adaptieve capaciteit

Structurele capaciteit

Schade-reductie capaciteit

Herstelcapaciteit

Adaptieve capaciteit

Van kwetsbaarheid naar maatregel

Verminderen van kwetsbaarheid betekent vergroten van de vier capaciteiten.

Meer dan 100 maatregelen benoemd om de capaciteiten te vergroten :

- collectieve en individuele 'zachte' maatregelen
- collectieve en individuele 'harde' maatregelen

Zachte maatregelen

Collectieve 'zachte' maatregelen

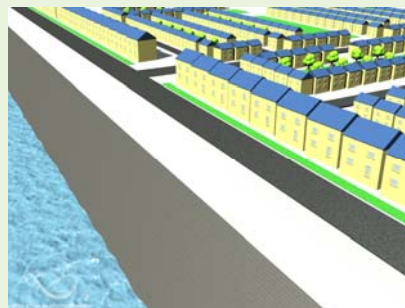
- rampenplan
- bouwwetgeving

Individuele 'zachte' maatregelen

- waterbewustzijn
- verzekeringen

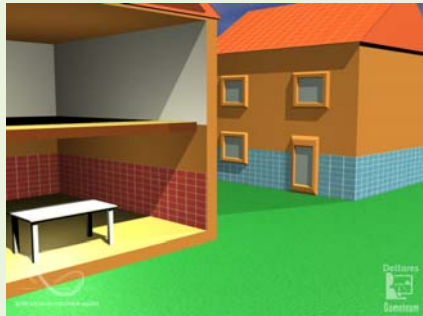
Harde maatregelen

Collectieve 'harde' maatregelen

Harde maatregelen

Individuele 'harde' maatregelen

Harde maatregelen

harde maatregelen in de praktijk

Maatregelen

Keuze van maatregelen afhankelijk van:

- Resultaten lagenbenadering
- Strategie beperken kwetsbaarheid
- Beschikbare 'harde' en 'zachte' maatregelen
- **Belanghebbenden**

Belanghebbenden?

Publiek

- Staat
- Provincie
- Gemeente
- Waterschap

Privaat

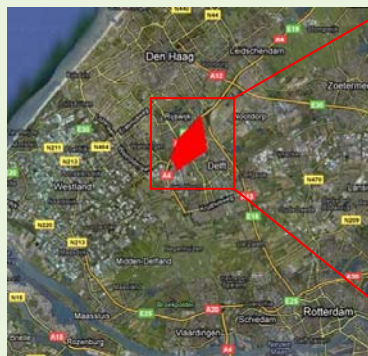
- Bewoners
- Ontwikkelaars
- Woningcorporaties
- Nutsbedrijven
- Verzekeraars
- Banken

Samenvatting

Waterrobuust Bouwen:

- een analyse methode
- een procesbenadering
- een overzicht van maatregelen
- toegespitst op de praktijk van gebiedsontwikkeling

Case Rijswijk-Zuid

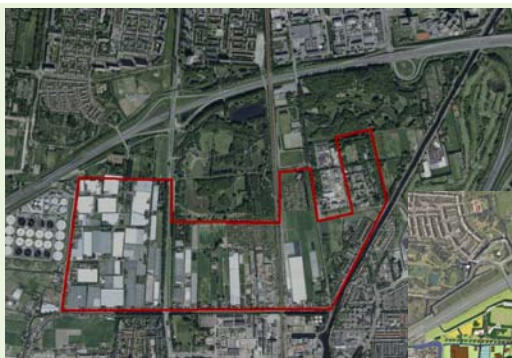

Case Rijswijk-Zuid

Glastuinbouwgebied in een kleipolder omvormen tot woonwijk voor 4.000 woningen met 15 ha bedrijven.

- Weinig vrijheidsgraden, veel stakeholders
- Water een duurzame plaats geven (ambitie)

Nu en toekomst

Case Rijswijk-Zuid

1. Kleipolder
2. Grote wateropgave in de polder
3. Grondwaterprobleem door onttrekking DSM
4. Versnipperd watersysteem (met polder- en boezemwater plus veel kleine peilgebieden)

Wat zijn uw ideeën?

Welke waterrobuuste maatregelen zou u zelf toepassen in Rijswijk-Zuid?

Waterrobuust bouwen in groepen

- Groepen van 6-8 personen
- Toepassen van methode Waterrobuust Bouwen
- Aan de hand van folder en case
- 5 meest kansrijke maatregelen
- Na 15 min terugkoppeling

Terugkoppeling groepen